

Pelastusopiston vesisukelluskurssi

Opetussuunnitelma

Hyväksytty

22.6.2026

Koulutusjohtaja

Pelastusopisto

Sisällys

1	Johdanto ja koulutuksen lähtökohdat	3
2	Opintojen ammattitaidollinen arvoperusta.....	3
3	Koulutuksen tavoite	3
3.1	Koulutuksen osaamistavoitteet (SM 2023:28)	3
3.2	Vesisukelluksen osaamisalueet ja suhde sisäministeriön ohjeeseen.....	3
4	Opintokokonaisuus ja opintojaksot (10 op).....	4
4.1	Vesisukeltamisen perustiedot (3 op).....	4
4.1.1	Vesisukeltamisen teoria (1 op).....	4
4.1.2	Vesisukellusvarusteiden käyttö ja huolto (1 op).....	4
4.1.3	Vesisukeltamiseen liittyvä fysiologia ja anatomia (1 op)	5
4.2	Vesisukeltamisen perustaidot (4 op).....	5
4.2.1	Vesisukellustekniikan perusteet (2 op).....	5
4.2.2	Vesisukeltajan perusetsintämenetelmät (2 op).....	5
4.3	Etsintätaitojen syventävät opinnot (3 op).....	6
5	Arviointi.....	6
6	Turvallisuus koulutuksen aikana	6
7	Todistus ja kelpoisuus	6
	Liite 1 – Arviointikriteerit ja taitokokeet.....	7

1 Johdanto ja koulutuksen lähtökohdat

Vesisukeltajakurssi on Pelastusopiston järjestämä koulutus, jonka tarkoituksena on kouluttaa pelastustoimen henkilöstöä toimimaan vesisukeltajana pelastus- ja etsintätehtävissä osana pelastustoimen hälytystoimintaa. Koulutus perustuu sisäministeriön ohjeeseen Ohje pelastustoimen sukellus- ja pintapelastustoimintaan (SM 2023:28), Pelastusopiston turvallisuus- ja koulutusohjeisiin sekä pelastustoimen valtakunnallisiin toimintamalleihin.

2 Opintojen ammattitaidollinen arvoperusta

Pelastustoimen vesisukellus on korkean riskin viranomaistoimintaa. Koulutuksen arvoperusta rakentuu turvallisuuden ensisijaisuudelle, suunnitelmalliselle ja ohjeenmukaiselle toiminnalle, tiimityölle sekä opiskelijan kyvyille tunnistaa oman osaamisensa ja toimintakykynsä rajat. Opiskelijalla on oikeus ja velvollisuus keskeyttää toiminta, mikäli turvallisen suorituksen edellytykset eivät täyty.

3 Koulutuksen tavoite

Vesisukeltajakurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle tiedolliset, taidolliset ja asenteelliset valmiudet toimia turvallisesti, tehokkaasti ja ohjatusti pelastustoimen vesisukeltajana. Kurssi antaa kelpoisuuden toimia pelastustoimen vesisukeltajana enintään 30 metrin syvyyteen pelastustoimen ohjeiden mukaisesti.

3.1 Koulutuksen osaamistavoitteet (SM 2023:28)

Kurssin suorittanut opiskelija tuntee pelastustoimen vesisukellusta koskevat keskeiset ohjeet ja määräykset, osaa suunnitella ja toteuttaa sukellustehtävän riskit huomioiden, hallitsee vesisukellusvarusteiden käytön ja toimintavarmuuden, kykenee toimimaan vesisukeltajana, turvasukeltajana ja sukellusavustajana sekä suorittaa vesisukelluksen turvallisesti ja tehokkaasti eri vuorokauden- ja vuodenaikoina sekä jäätävissä olosuhteissa. Opiskelija tunnistaa vaaratilanteet ja osaa toimia harjoiteluissa häiriö- ja onnettomuustilanteissa sekä toimii osana sukellustiimiä ja pintaryhmää annettujen toimintamallien mukaisesti.

3.2 Vesisukelluksen osaamisalueet ja suhde sisäministeriön ohjeeseen

Vesisukeltajakurssin osaamistavoitteet perustuvat sisäministeriön ohjeeseen Ohje pelastustoimen sukellus- ja pintapelastustoimintaan (SM 2023:28). Koulutuksessa käsitellään ja harjoitellaan vesisukelluksen keskeisiä osaamisalueita, kuten sukellustoiminnan suunnittelu ja riskien arviointi, vesisukellusvarusteiden käyttö ja toimintavarmuus, etsintä- ja pelastustoiminta vedessä, toiminta eri vuorokauden- ja vuodenaikoina sekä jäätävissä olosuhteissa, toiminta vaara-

ja häiriötilanteissa sekä toiminta osana sukellustiimiä. Osaamisvaatimusten yksityiskohtaisempi jäsentely on esitetty liitteessä 1. Varsinainen osaamisen arviointi tapahtuu opetussuunnitelman ja liitteen 1 mukaisesti.

4 Opintokokonaisuus ja opintojaksot (10 op)

4.1 Vesisukeltamisen perustiedot (3 op)

4.1.1 Vesisukeltamisen teoria (1 op)

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- listata vesisukellusta koskevan lainsäädännön ja viranomaisohjeet,
- selittää sukellustoiminnan organisoinnin, johtamisen ja vastuut,
- laatia sukellussuunnitelman ja tehdä riskien arvioinnin, sekä
- selittää vesisukelluksen roolin pelastustoimen hälytystoiminnassa.

Keskeinen sisältö

- SM-ohjeen periaatteet
- Sukellustehtävän johtaminen
- Sukellussuunnitelma
- Turvallisuuskulttuuri ja riskien hallinta

4.1.2 Vesisukellusvarusteiden käyttö ja huolto (1 op)

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- käyttää pelastustoimen vesisukellusvarusteita turvallisesti,
- tunnistaa varusteiden viat ja toimintahäiriöt,
- suorittaa käyttöönottotarkastuksen ja jälkihuollon, sekä
- arvioida varusteiden rajoitteet eri olosuhteissa.

Keskeinen sisältö

- Sukelluslaitteet ja varusteet
- Hengitysilmakompressorit
- Vedenalainen etsintäkalusto

4.1.3 Vesisukeltamiseen liittyvä fysiologia ja anatomia (1 op)

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- selittää paineen ja kylmyyden vaikutukset kehoon,
- tunnistaa sukeltamiseen liittyvät terveydelliset vaarat,
- toimia ensivaiheessa sukellusonnettomuustilanteissa.

Keskeinen sisältö

- Ihmisen anatomia sukeltamisen näkökulmasta
- Sukeltamisen vaikutukset ihmisen fysiologiaan
- Hoitotoimenpiteet sukellusonnettomuuden alkuvaiheessa

4.2 Vesisukeltamisen perustaidot (4 op)

4.2.1 Vesisukellustekniikan perusteet (2 op)

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- selittää vapaasukelluksen ja pinnanalaisen liikkumisen perusteet ja soveltaa niitä käytäntöön,
- hallita kelluvuutta säätötilavuuspuvulla, sekä
- selviytyä harjoitelluista vaaratilanteista hallitusti.

Keskeinen sisältö

- Sukellustekniikka (räpyläpotku, perusväline, vapaasukellus)
- Paineilmahengityslaitteen käyttö
- Säätötilavuuspuvun käyttö
- Vaaratilanteet

4.2.2 Vesisukeltajan perusetsintämenetelmät (2 op)

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- toteuttaa etsinnän suunnitelmallisesti,
- käyttää perusetsintämenetelmiä,
- toimia parityöskentelyssä ja kommunikoida pintaryhmän kanssa.

Keskeinen sisältö

- Etsintämenetelmät
- Parityöskentely ja kommunikointi

4.3 Etsintätaitojen syventävät opinnot (3 op)

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- sokkoetsinnän ja askelsektorietsinnän,
- toimia vaihtelevissa näkyvyys- ja vuodenaikaolosuhteissa, sekä
- soveltaa osaamistaan hälytystoimintaa vastaavissa harjoituksissa.

Keskeinen sisältö

- Avovesisukellukset
- Hälytyssukellusharjoitukset

5 Arviointi

Arviointi toteutetaan hyväksyty/hylättyperiaatteella. Arvioinnin tavoitteena on varmistaa pelastustoimen vesisukeltajalta edellytettävä turvallinen vähimmäisosaaminen kurssilla harjoitelluissa ja arvioiduissa olosuhteissa. Yksityiskohtaiset arviointikriteerit ja taitokokeet on kuvattu liitteessä 1.

6 Turvallisuus koulutuksen aikana

Koulutuksessa noudatetaan sisäministeriön sukellus- ja pintapelastustoiminnan ohjetta, Pelastusopiston turvallisuusohjeita sekä varustevalmistajien ohjeita. Kaikki sukellukset edellyttävät hyväksytyä sukellussuunnitelmaa.

7 Todistus ja kelpoisuus

Kurssin hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus. Hyväksytysti suoritettu kurssi antaa kelpoisuuden toimia pelastustoimen vesisukeltajana pelastustoimen ohjeiden mukaisesti.

Liite 1 – Arviointikriteerit ja taitokokeet

Kaikki teoriakokeet ja taitokokeet arvioidaan hyväksyty/hylätty -periaatteella. Hyväksytyt suoritukset osoittaa, että opiskelija hallitsee turvallisen vähimmäisosaamisen kurssilla harjoitelluissa ja arvioiduissa olosuhteissa. Aikarajat ovat hyväksytyt suorituksen enimmäisaikoja.

Pelastustoimen vesisukeltajan tulee hallita sukellustoiminnan suunnittelu ja riskien arviointi, vesisukellusvarusteiden turvallinen käyttö, etsintä- ja pelastustoiminta vedessä, toiminta eri vuorokauden- ja vuodenaikoina sekä jäätävissä olosuhteissa, häiriö- ja vaaratilanteissa toimiminen sekä työskentely osana sukellustiimiä.

Tässä liitteessä kuvattu arviointi ei yksinään muodosta operatiivista kelpoisuutta erityisolosuhteisiin, kuten jäätävissä olosuhteissa tapahtuvaan vesisukellukseen. Näihin tilanteisiin vaaditaan lisäksi pelastuslaitoskohtainen perehdytys ja täydentävä koulutus.

Teoriakoe:

Hyväksytyt suoritukset edellyttää, että opiskelija tuntee turvallisuusmääräykset, sukellustoiminnan organisoimisen ja vastuut sekä vesisukelluksen perustoimintamallit pelastus- ja etsintätehtävissä.

Pukeutumiskoe:

Opiskelija pukee vesisukellusvarusteet turvallisesti ja suorittaa käyttöönottotarkastuksen oikein. Hyväksytyt suorituksen enimmäisaika on 3:00 minuuttia.

Perusvälinekoe vedessä (6 m):

Opiskelija toimii rauhallisesti ja hallitusti 6 metrin syvyydessä, riisuu ja pukee perusvälineet turvallisesti ja säilyttää toimintakykynsä koko suorituksen ajan.

Vapaasukellus 50 m:

Opiskelija suorittaa 50 metrin vapaasukelluksen hallitusti ja turvallisesti. Suorituksessa ei käytetä aikaperusteista arviointia.

Sukellustekniikkarata:

Opiskelija hallitsee säätötilavuuspuvun käytön ja etenee radalla opetetun toimintamallin mukaisesti.

Sokkoetsintä:

Opiskelija suorittaa sokkoetsinnän järjestelmällisesti köysimerkkien avulla. Hyväksytyt suorituksen enimmäisaika on 14:00 minuuttia.

Askelsektorietsintä:

Opiskelija noudattaa askelsektorietsinnän toimintamallia ja toimii turvallisesti yhteistyössä pintaryhmän kanssa.